

Sosyal-Duygusal ve Ahlaki Gelişim Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal-Duygusal ve Ahlaki Gelişim Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30811>

Özet

Sosyal-Duygusal ve Ahlaki Gelişim Ölçeği (SDAGO), bireylerin sosyal, duygusal ve ahlaki gelişim düzeylerini ölçmek amacıyla tasarlanmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, orijinal yapıda Türk kültürüne uyarlanmasıyla elde edilmiş bir araçtır. SDAGO, toplamda 28 maddeden ve 6 farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek, özellikle bireylerin olumlu sosyal davranışları, dürüstlük eğilimlerini, benlik gelişimlerini, öz-kontrol yeteneklerini ve farklı sosyal ortamlardaki (okul ve ev) saygı düzeylerini değerlendirmeyi hedeflemektedir.

Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması, Kayhan Bozgün ve K. Baytemir tarafından 2019 yılında gerçekleştirilmiş olup, geçerlik ve güvenilirlik analizleri Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ve iç tutarlılık katsayıları kullanılarak detaylıca incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal-Duygusal Gelişim, Ahlaki Gelişim, Sosyal Davranış, Öz-Kontrol, Likert Ölçeği, Psikometri, Ölçek Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Kayhan Bozgün, K. Baytemir

Amaç

Sosyal-Duygusal ve Ahlaki Gelişim Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin sosyal ve duygusal yetkinlikler ile ahlaki muhakeme becerilerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmektir. Bu araç, özellikle gelişimsel psikoloji ve eğitim alanlarında, öğrencilerin sosyal-duygusal öğrenme (SEL) ihtiyaçlarını belirlemek ve bu alanlardaki müdahale programlarının etkinliğini ölçmek için kritik veriler sağlamaktadır.

Ölçeğin uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerini koruyarak Türk kültürüne özgü geçerli ve güvenilir bir araç sunmayı amaçlamıştır. Bu sayede, Türkiye'deki akademik çalışmalar ve saha uygulamaları için standartlaştırmış bir ölçüm aracı sağlanmıştır.

Yapı

SDAGO, çok boyutlu bir yapıya sahiptir ve toplam 28 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler, bireyin gelişiminin farklı yönlerini temsil eden 6 temel alt boyuta ayrılmıştır. Her bir alt boyut, sosyal ve duygusal gelişimin belirli bir yönünü ölçmeye odaklanmıştır.

Ölçeğin alt boyutları ve madde sayıları şu şekildedir:

Olumlu Sosyal Davranış: Bireyin çevreyle etkileşiminde gösterdiği yapısal tutumları ölçer.

Dürüstlük: Bireyin etik değerlere bağlılığı ve doğru sözlülüğünü değerlendirir.

Benlik Gelişimi: Bireyin öz-kavramı ve kişisel farkındalık düzeyini inceler.

Öz-Kontrol Etme: Bireyin duygusal tepkilerini ve dürtülerini yönetme kapasitesini ölçer.

Okulda Saygı: Bireyin okul ortamında otoriteye, arkadaşlarına ve kurallara gösterdiği saygıyı değerlendirir.

Evde Saygı: Bireyin aile içi ilişkilerde ve ev ortamında gösterdiği saygıyı ölçer.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, Kayhan Bozgün ve K. Baytemir (2019) tarafından yapılan uyarlama çalışmasında Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak öngörülen alt faktörlü yapılarının Türk örneğinde doğrulandığını göstermektedir.

Elde edilen uyum istatistikleri, ölçeğin iyi bir model uyumuna sahip olduğunu işaret etmektedir. Ki-kare serbestlik derecesi oranı (χ^2/sd) 1.76 olarak bulunmuştur; bu değer, 5'in altında olduğu için kabul edilebilir sınırlar içerisindedir. Ayrıca, diğer temel uyum indeksleri de güçlü yapısal geçerliği desteklemektedir: Kök Ortalama Kare Yaklaşım Hatası (RMSEA) değeri .08'in altında ve Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) değeri .90'ın üzerinde bulunmuştur (RMSEA .90). Bu sonuçlar, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı başarıyla bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlilik

SDAGO'nun iç tutarlılık güvenirliliği, Cronbach Alfa katsayısı hesaplanarak değerlendirilmiştir. Ölçeğin genel güvenirlilik katsayısı oldukça yüksek olup, .88 olarak belirlenmiştir. Bu, ölçeğin bütününde yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Alt boyutların güvenirlilik katsayıları ise şöyledir:

Olumlu Sosyal Davranış alt boyutu için: **.66**

Dürüstlük alt boyutu için: **.69**

Benlik Gelişimi alt boyutu için: **.48**

Öz-Kontrol Etme alt boyutu için: **.55**

Okulda Saygı alt boyutu için: **.68**

Evde Saygı alt boyutu için: **.56**

Bazı alt boyutların (Benlik Gelişimi ve Öz-Kontrol Etme) Cronbach Alfa değerleri nispeten düşük (.50 ile .60 aralığında) olsa da, ölçeğin genel güvenirlilik katsayısının yüksek olması, aracın bütününde tutarlı ölçümler sağladığını göstermektedir.

Faktör Analizi

SDAGO'nun faktör yapısı, uyarlama çalışmasında Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiştir. Bu analiz, ölçeğin 6 faktörlü yapısının desteklenmiştir. DFA, ölçülen maddelerin hangi teorik yapıya yüklendiğini inceleyerek, ölçeğin çok boyutlu yapısının Türk örneğinde de geçerli olduğunu kanıtlamıştır.

Analiz sonuçları, modelin veriyle uyumunun mükemmel olmasa da kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermiştir. Faktör yapısının doğrulanması, araştırmacıların bu alt boyutları ayrı veya birleştik olarak kullanarak sosyal-duygusal ve ahlaki gelişimi güvenle değerlendirebilmelerine olanak tanır.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçeği

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Self-Report)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Çalışmanın orijinal hedef kitlesi belirtilmelidir, ancak mevcut kaynakta net bir yaş aralığı veya popülasyon detayı verilmemiştir.)

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir (Genellikle ilköğretim veya ortaokul öğrencileri için uygundur, ancak uyarlama çalışmasında net yaş aralığı belirtilmemiştir.)

Popülasyon Detayları: Çalışma, Sosyal Duygusal ve Ahlaki Gelişim özelliklerinin değerlendirilmesi hedeflenen bireyler üzerinde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: 4'lü Likert Ölçeği kullanılmıştır (1= hiç katılmıyorum - 4= tamamen katılmıyorum). Yüksek puanlar, ilgili gelişim alanında daha yüksek yeterliliği veya olumlu davranışları işaret eder.

Anahtar Kelimeler

SDAGO, Benlik Gelişimi, Okulda Saygı, Evde Saygı, Türkçeye Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Geç Tutarlılık, Doğrulayıcı Faktör Analizi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Kayhan Bozgün

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut Kaynakta Belirtilmemiştir

Bağlantı Kurulu? E-posta Adresleri: kayhanbozgun@gmail.com

Yazınma Adresi: Mevcut Kaynakta Belirtilmemiştir

İzinler, Ücret ve Test Yolu?

Sosyal-Duygusal ve Ahlaki Gelişim Ölçeği'nin (SDAGO) Türkçe uyarlaması **2019** yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve ücret bilgileri, sorumlu yazar Kayhan Bozgün ile doğrudan iletişime geçilerek öğrenilmelidir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [sosyal-duygusal-ve-ahlaki-gelisim-olcegi-toad.pdf](https://www.researchgate.net/publication/338888888)

Referanslar

Bozgün, K., Baytemir, K. (2019). Sosyal Duygusal ve Ahlaki Gelişim Ölçeğinin (SDAGO) Türkçeye uyarlaması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Studies*, 14 (1), 139-156. DOI: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14754>

Sosyal-Duygusal ve Ahlaki Gelişim Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin 6 alt boyutta yer alan toplam 28 maddesi, sağlanan kaynak içerikte listelenmemiştir. Maddeler için orijinal yayın veya sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.